

NÉMETH JUDIT

Bevezető megjegyzések

desapám 1956-ban, a forradalom kitörése után, Szigligetről hazatérve, biztonsági okokból egy ismerősünk máriaremeteinek nyaralójában tartózkodott. Ott írta az itt következő anyagokat is. Ezek az írások eddig még nem jelentek meg.

Amikor halála után, 1976–77-ben a hagyatékát feldolgoztam, a gyűjött, vékony A5 méretű papírra vetett íratcsomót azonnal félretettem, mert láttam, hogy az akkoriban nem publikálható. Azután ez bekerült a kéziratok és levelei közé, és őszintén megvallva, elfeledkeztem e kis helyet foglaló papírokról, s csak mostanában, amikor a tudományos munkámat abbahagytam, s több időm maradt, álltam neki a félretett (viszonylag kevés) anyagot áttekinteni, hátha van közte még kiadatlan s most már kiadható írás.

Amikor a nehezen olvasható, már több helyen elmosódott kéziratot kiböngésztem, azonnal világossá vált, hogy miért tettem félre ezt 1977-ben.

Az írás címe: *A magyar forradalomról*. A tartalomról és a kis házban való tartózkodása idejéből kiderül, hogy Németh László ennek az anyagnak nagy részét 1956 november 10-e és 20-a között írta. Az első három rész befejezése után készített egy vázlatot, hogy mit akar még beleírni a tanulmányába. (Ezt a vázlatot is mellékeljük.) E vázlatból kitűnik, hogy eredetileg 13 fejezetre tervezte a tanulmányt. A már megírt 9. fejezetet (a Kádár-kormány szerepe) később kihagyta az írásból, és feltehetőleg megsemmisítette (az eredeti papírok oldalszámolásán látszik a hiány), majd később más tartalommal egy új változatot írt helyette. Ez az anyag szemmel láthatólag később íródott, vélhetően november vége és december vége között. A közben történt események hatása már meglátszik a szövegen. Ezt az írást nem illesztettük be a magyar forradalomról szóló szövegbe, hanem külön, önálló részként közöljük.

A 10. fejezetnek az eredeti „A világ segítsége” helyett „A világ szeme” címet adta. A 11. fejezetbe tervezett „A magyar ellenállás”-t és az utolsó két fejezetet már nem írta meg – közben megváltozott a világ és az ő hangulata is.

Ma már talán nem aktuális a cikkek tartalma. Érdekes azonban azokat megismerni, főleg azoknak, akik akkor még nem is éltek – hogyan hitt, reménykedett és végül csalódott akkoriban egy hazáját szerető, iránta felelősséget érző, gondolkodó író.

A közölt írások első fogalmazványok, melyeket, más esetben, az író többször átjavított mind tartalmilag, mind stílusosan, mind helyesírásilag. Ez az általa végzett javítás jelen esetben elmaradt. Megjegyezzük még, hogy a ceruzával írott kéziratban néhány olvashatatlanul elmosódott szót [...] módon jeleztük.

NÉMETH JUDIT elméleti fizikus, emeritus professzor (ELTE), akadémikus.